

«Εικαστικά και μουσική ...μουσική και εικαστικά»

Στο πλαίσιο του μαθήματος της μουσικής στη Γ Γυμνασίου και με αφορμή την ενότητα «Εικαστικά και μουσική ...μουσική και εικαστικά» οι μαθητές του τμήματος Γ1 ασχολήθηκαν με την άσκηση 1 του τετραδίου εργασιών που αφορά την ακρόαση του έργου του **Κλωντ Ντεμπυσσύ (Debussy Claude 1862-1918)** «Πρελούδιο στο απόγευμα ενός Φαύνου». Τους ζητήθηκε κατά τη διάρκεια της ακρόασης να ζωγραφίσουν σε απλή κόλλα χαρτί A4 αυτό που τους ενέπνευσε το συγκεκριμένο ορχηστρικό μουσικό ποίημα, αφού προηγουμένως μιλήσαμε γύρω από αυτό. Συγκεκριμένα αναφερθήκαμε στον συνθέτη Κ.Ντεμπυσσύ, στο ρεύμα του ιμπρεσιονισμού το οποίο εκπροσωπεί, αφού το παραλληλίσουμε με το αντίστοιχο ρεύμα στη ζωγραφική και είδαμε κάποιους αντιπροσωπευτικούς πίνακες, εξηγώντας τον συγκεκριμένο όρο και την προέλευση της ονομασίας του. Παράλληλα μιλήσαμε για την πηγή έμπνευσης του έργου αυτού και σταθήκαμε στην ενορχήστρωση του εξηγώντας γιατί ο συνθέτης χρησιμοποίησε συγκεκριμένα ηχοχρώματα μουσικών οργάνων.

Ο **Ιμπρεσιονισμός** ξεκίνησε από τη ζωγραφική και προέρχεται από ένα πίνακα του Monet "Impression Soleil Levant" (=εντύπωση, ήλιος που ανατέλλει) ο οποίος παρουσιάστηκε το 1874 στο Παρίσι σε έκθεση στην οποία συμμετείχαν τα μέλη της «Ανώνυμης Εταιρείας Ζωγράφων, Γλυπτών και Χαρακτών». Χαρακτηριστικό του ρεύματος αυτού είναι η απεικόνιση της οπτικής στιγμής και όχι η ρεαλιστική περιγραφή της. Γι' αυτό το σκοπό εντοπίζουμε στα έργα αυτά ένα παιχνίδι του φωτός, της σκιάς και των διαβαθμίσεων των χρωμάτων. Ο πραγματικός σκοπός του ιμπρεσιονισμού είναι να καταφέρει περισσότερο νατουραλισμό, αναλύοντας επακριβώς τα χρώματα και τους τόνους τους προσπαθώντας να αποδώσει το παίξιμο του φωτός στην επιφάνεια των αντικειμένων. Χαρακτηριστικό του επίσης είναι η έλλειψη ακριβών περιγραμμάτων των αντικειμένων που απεικονίζονται.

Ο Κλωντ Ντεμπυσσύ θεωρείται ο κύριος εκπρόσωπος του μουσικού ιμπρεσιονισμού, ο οποίος εμφανίζεται το 1894. Συνδέθηκε φιλικά και συνεργάστηκε με ιμπρεσιονιστές ζωγράφους, ποιητές και λογοτέχνες. Ο συνθέτης χρησιμοποιεί τον ήχο περισσότερο ως ζωγραφικό –περιγραφικό στοιχείο και όχι ως στοιχείο έκφρασης συναισθημάτων. Ο ιμπρεσιονιστής συνθέτης χρησιμοποιεί ηχοχρωματικούς συνδυασμούς προκειμένου να αποδώσει «μουσικές οπτασίες» .

Έτσι λοιπόν συμβαίνει και στο έργο πάνω στο οποίο οι μαθητές εργάστηκαν και εμπνεύστηκαν ώστε να αποδώσουν ζωγραφικά τη μουσική σύνθεση του Ντεμπυσσύ.

Ο ίδιος ο συνθέτης εμπνεύστηκε από το Γάλλο συμβολιστή ποιητή **Στεφάν Μαλαρμέ (Stéphane Mallarmé, 18 Μαρτίου 1842 – 9 Σεπτεμβρίου 1898)** και συνέθεσε το «Πρελούδιο στο απόγευμα ενός Φαύνου». Παρατίθεται η αρχή του ποιήματος.

Με ανεξίτηλα χρώματα τη μνήμη

Αυτών των νυμφών θα κρατήσω.

Οι φιγούρες τους εύθραυστες, φτερουγίζουν στον αέρα νωθρά, με τα βλέφαρα

Βαριά απ' την αγκαλιά του Μορφέα.

Όνειρο ήταν αυτό που αγάπησα

Αμέτρητα μικρά, ευλύγιστα κλαδιά παίρνουνε θέση και βάζουνε τέλος

Στην τόση πολλή δυστυχία μου

Της νύχτας που πέρασε.

Και είναι στ' αλήθεια ολόκληρο δάσος ,

Αλίμονο όμως , αφού είμαι μόνος,

Της φαντασίας μου ήτανε θρίαμβος,

Χίμαιρα ενός κόσμου όμορφου.

Αλλά ας συμπεράνουμε ας σκεφτούμε απλώς

Ότι αυτές οι γυναίκες- ινδάλματα

Αποκυήματα υπήρξαν της φαντασίας

Και του πόθου της σάρκας σας.

Ο Φαύνος είναι ένα μυθολογικό πλάσμα των δασών με ανθρώπινη μορφή, και με κέρατα και πόδια τράγου, ενώ παράλληλα είναι μια περιπαθής ύπαρξη. Αφυπνίζεται στο δάσος και προσπαθεί να αναθυμηθεί τις εμπειρίες του προηγούμενου απογεύματος. Αναρωτιέται αν τρεις αξιέραστες νύμφες τον είχαν επισκεφθεί ή αν αυτό που θυμάται ήταν όνειρο. Ανακαλύπτει ότι τελικά ήταν μια πραγματικότητα που χάθηκε... Έτσι παραδίδεται και πάλι στον ύπνο του επιδιώκοντας να συνεχίσει τη μαγεία του ονείρου του.

Προκειμένου ο Ντεμπυσσύ να περιγράψει μουσικά το ορχηστρικό αυτό μουσικό ποίημα καταφεύγει σε πετυχημένους ηχοχρωματικούς συνδυασμούς. Για παράδειγμα χρησιμοποιεί το *glissando* (γλίστρημα) της άρπας για να αποδώσει την ονειρική διάθεση... Η άρπα η οποία «συνομιλεί» με τα κόρνα, συνοδεία βόμβου μυριάδων εντόμων που αποδίδεται με τα ξύλινα πνευστά. Όμποε, φλάουτα και κλαρινέτα δημιουργούν όμορφα και πρωτόγνωρα ακούσματα για την εποχή. Η ορχήστρα αποτελείται από έγχορδα, δύο άρπες, φλάουτο ,όμποε, αγγλικό κόρνο , κλαρινέτα (ξύλινα πνευστά), γαλλικά κόρνα (χάλκινα πνευστά) και αρχαία κύμβαλα (κρουστά).

Παρατίθενται τρία επιλεγμένα έργα των μαθητριών του τμήματος Γ1, Χριστίνας Κοσμά, Βησσαρίας Πολυγένη και Αρετής Βλαχοδήμου καθώς και ο πίνακας του Κλωντ Μονέ (*Impression Soleil Levant*=εντύπωση, ήλιος που ανατέλλει) από τον οποίο πήρε το όνομά του το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού.

Πηγές :

ΓΛΥΝΙΑΣ ΖΕΑΚΗΣ Α, ΠΑΠΑΧΡΟΝΗΣ Ι, ΣΙΜΟΣ Ι, ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ Α, (2007).
ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΑΙΩΝΑΣ – ΙΜΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ. ΜΟΥΣΙΚΗ Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ –
ΒΙΒΛΙΟ ΜΑΘΗΤΗ.

ΓΛΥΝΙΑΣ ΖΕΑΚΗΣ Α, ΠΑΠΑΧΡΟΝΗΣ Ι, ΣΙΜΟΣ Ι, ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ Α, (2000).

ΕΝΟΤΗΤΑ 1- ΙΜΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ. ΜΟΥΣΙΚΗ Α' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ – ΒΙΒΛΙΟ
ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΤΕΥΧΟΣ Α.

April Blower - her 16

